

Lieve gemeente van Jezus onze Heer,

De gelijkenis van de verloren zoon is een spiegel voor onze ziel.

Tenminste als wij dat toestaan.

Als wij de woorden van Jezus bij onszelf toelaten, als wij niet bang zijn om ons zieleleven te verkennen, dan kan ook deze gelijkenis een spiegel zijn voor onze ziel.

Maar voordat wij onze ziel in aanraking brengen met deze heilige woorden is het noodzakelijk dat we in die gelijkenis kruipen, om te begrijpen waar het hier om gaat.

Want het is maar één kant van de zaak om een bijbelcommentaar open te slaan en te lezen wat de commentator zegt over dit bijbelgedeelte.

Zo zeggen de commentaren over deze gelijkenis onder andere het volgende: De farizeeën mogen zich herkennen in de oudste zoon, die bij zijn vader gebleven is. Maar diezelfde oudste zoon is eigenlijk zo vervreemd geraakt van zijn vader, dat hij zijn geluk niet kent.

In de jongste zoon zijn de zondaren te herkennen. Jezus eet met zondaren en vereenzelvigd zich met hen.

Theologisch gezien zou je zelfs kunnen zeggen, dat die jongste zoon Jezus is. Hij verlaat vrijwillig de vader, geeft zich over aan het leven om het verlorene te zoeken en keert tenslotte tot de vader terug.

Wat de vader van de jongste zoon zegt, wordt in het nieuwe testament ook van Jezus gezegd: Hij was dood, maar Hij is levend geworden, Hij was verloren, maar is gevonden.

Een andere theologische uitleg is, dat met die jongste zoon in de gelijkenis Israël bedoeld. Israël dat verloren was en gevonden wordt. Niet voor niets wordt Israël in het oude testament 'zoon' genoemd, zoals in Hosea, waar staat: 'Uit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen.'

Deze of een andere theologische uitleg van deze gelijkenis is zinvol, maar dat is maar één kant van de zaak. De andere kant is, dat wij als kind van God dit woord van Jezus in ons toelaten, om getroost te worden en om de goede richting te vinden voor ons eigen leven.

In een gelijkenis kruipen kun je doen op verschillende manieren.

Je kunt bijvoorbeeld zelf de gelijkenis een titel geven.

De vertalers hebben erboven gezet: De verloren zoon.

Maar als wijzelf de gelijkenis lezen hebben we misschien wel behoefte aan een andere titel, een titel die wij passender vinden.

Misschien zijn er wel onder ons, die deze gelijkenis als titel meegeven: Het verdriet van een vader. Die vader die immers zijn jongste zoon het wilde leven in ziet trekken, die vader die opgescheept zit met een nukkige oudste zoon, misschien wel een vader, die verdriet heeft, omdat hij voelt dat hij het contact met zijn kinderen verliest, verdriet omdat hij ze voor een deel los moet laten. Misschien kunnen we deze gelijkenis noemen: Het verdriet van een vader.

Wellicht zijn er anderen onder ons, die als titel zouden zeggen: Alle dagen feest! (Dat is ook het thema vanmorgen voor de kinderen.) We vragen ons af of dit feest voor die jongste eigenlijk wel verdiend is.

Die jongste zoon kiest voor een bewuste sprong in het diepe, genieten van wilde feesten, drank en vrouwen, een leven van overdaad, in de woorden van Lukas. Alle dagen feest;

ook bij die vader, die een feest bouwt voor zijn kinderen.

Ja, dat wordt nog wel eens vergeten: Die vader die bouwt een feest voor al zijn kinderen, voor heel zijn huis. Hij zegt: Laten **wij** een feestmaal hebben! Het feest is ook bedoeld voor die oudste zoon, die nukkige, haatdragende jalouse broer. Hij is van harte welkom, maar hij wil zelf niet. Die vader zegt immers tegen hem: Kind, gij zijt altijd bij mij en al het mijne is het uwe; wij moeten feestvieren en vrolijk zijn. Maar de oudste sluit zijn jalouse hart. Misschien moeten we de gelijkenis zo noemen: Alle dagen feest!

Een ander zou zich misschien meer nog herkennen in de gedachten van die oudste zoon en de gelijkenis de titel geven: Hoe sterker de schouders, hoe meer verantwoordelijkheid. Of de gelijkenis zou kunnen heten: Het berouw van de benjamin. Die jongste die zijn vader aan de voeten valt en zegt: Ik wil wel een gewone dagloner bij u worden, vader, dat is mij genoeg. De gelijkenis van het berouw van de benjamin.

Zo zou ieder voor zich een eigen titel kunnen geven aan deze gelijkenis. En om dan vervolgens verder erin te kruipen, kun je je de vraag stellen: Tot welke persoon in die gelijkenis voel ik mij nu het meest aangesproken? In welke persoon herken ik mij het sterkst? En ook op die vraag volgt een zeer persoonlijk antwoord. De één zal zich aangetrokken voelen tot de jonge levensgenieter, de ander zal zich herkennen in de moeilijke positie van de oudste zoon, weer een ander zal zich sterk verbonden voelen met de vader.

En om dan nog verder in de gelijkenis te kruipen zou je een rode pen kunnen nemen en onderstrepen welke woorden je het diepst raken uit dit verhaal. Welke woorden ontroeren je ten diepste, welke woorden raken je in je ziel.

Ik heb de volgende woorden rood onderstreept.

Allereerst de berouwvolle woorden van de jongste zoon, en vooral dat hij zegt:

Ik heb gezondigd tegen de hemel

Hij zegt eerst: Ik heb gezondigd tegen de hemel, en pas daarna: Ik heb gezondigd tegen mijn vader.

Deze jongste is het spoor bijster geraakt in het licht van de hemel. Zijn levensreis is misschien wel van God los geraakt, hij voelt alsof de hemel hem niet meer ziet; ik heb gezondigd tegen de hemel.

En hier worden we ons weer terdege bewust, waarom Jezus deze gelijkenissen vertelt. Jezus spreekt gelijkenissen van Gods koninkrijk. Mensen worden ingeschakeld en op de goede weg gezet naar dat koninkrijk; en dat koninkrijk bestaat uit gerechtigheid en barmhartigheid. De jongste zoon komt tot het inzicht, dat zijn levensweg totaal geen bijdrage meer levert tot dat koninkrijk van gerechtigheid en barmhartigheid.

Ik heb gezondigd tegen de hemel.

Ik proef in die schuldbelijdenis ook nog dit: Die jongste zoon voelt de verstoorde relatie met zijn vader als een zonde tegen de hemel. De vervreemding die hij voelt, de vervreemding tussen vader en zoon is tegelijk een vervreemding van God. Die jongste zoon heeft geïnvesteerd in de vervreemding en ontdekte dat hem dat alleen maar eenzaamheid opleverde. Hij ontdekte dat verbroedering tussen mensen leidt tot vreugde en feest, en dat dit de wijze is waarop God het verlorene zoekt. Verbroedering en verzoening tussen mensen is een daadwerkelijke bijdrage tot het koninkrijk.

Wanneer die jongste zegt: Ik heb gezondigd tegen de hemel, dan beseft hij dat naar de rand van het leven is gedreven. Zoals te zien is op het hongerdoek. Linksboven, een kring van

feestvierende mensen; maar daaronder één figuur apart. Buitengesloten. Gediscrimineerd. Alleen gelaten. Die eenzame figuur: Het zou zowel de jongste als de oudste zoon kunnen zijn. Ze zitten in hetzelfde schuitje. Beide sluiten zich af, maar worden ook buitengesloten, behalve door de vader, die alles in het werk stelt om hen te verbroederen.

Ik heb gezondigd tegen de hemel. Daar heb ik een dikke rode streep onder gezet. Want hier beseft ik mij, dat wij elkaar dan wel broeders en zusters noemen, maar dat wij dat vervolgens ook moeten worden. Wij zijn broeders en zusters, maar we moeten het vervolgens ook echt worden. Dat kost zweet en tranen. Er wordt een beroep op je gedaan.

Als die jongste zoon terugkeert naar huis, pas dan wordt hij zoon van zijn vader. Hij is altijd zoon geweest, maar nu wordt hij het ook echt. En die beide broers, ze zijn van geboorte broers, zo is het leven hen gegeven, maar nu moeten ze het nog worden. En dat beseft die jongste, als hij zegt; Ik heb gezondigd tegen de hemel. Dat is het moment van inzicht en ommekeer.

En ik heb ook een streep gezet onder de woorden van de vader die tot de oudste zegt: Al het mijne is het uwe.

De vader stelt alles in het werk om de broederschap te herstellen.

Uw broeder hier was dood en is levend, verloren en gevonden.

Als mensen elkaar werkelijk ontmoeten, dan is vreugde, blijdschap en feest werkelijk te ervaren. Als mensen elkaar werkelijk ontmoeten, dan zijn tranen van blijdschap of verdriet een heilzame ervaring.

Wij zijn kind van God, maar in zekere zin moeten we het nog worden.

Echte diepdoorleefde verbondenheid met elkaar, zoals we dat in onze gemeent gelukkig veel ervaren en zien, echte verbondenheid is het kenmerk van pelgrims op weg naar Gods koninkrijk.

Echte verbondenheid laten zien in een samenleving die veel teveel investeert in vervreemding. Echte verbondenheid, het enig mogelijke verzet tegen racisme, de meest gruwelijk vorm van vervreemding.

Echte verbondenheid laten zien in een maatschappij, die mensen op eilandjes van welvaart of armoede neerzet. Echte verbondenheid om juist diezelfde maatschappij te laten beantwoorden aan de schepping zoals God die heeft bedoeld.

Echte verbondenheid tonen in een maatschappij waar geen rust meer is. Geen tijd meer om te leven.

Ik heb gezondigd tegen de hemel!

Die jongste zoon is in die zin ook de gehele mensheid, de mensheid, die op een goed moment op de knieën zal vallen en zegen: Wij hebben tegen de hemel gezondigd.

Is het een verdiend feestje voor de jongste zoon?

Jazeker, want de blijdschap om zijn thuiskomst is echt.

En het is ook een verdiend feestje voor de oudste zoon.

Niemand wordt van dat feest buitengesloten, tenminste als het aan de vader ligt.

Als het aan God ligt wordt er niemand buitengesloten.

Zijn oordeel is genade.

Ik hoop dat we dat een beetje gaan voelen als we zo in deze gelijkenis gekropen zijn.

Maar wat gebeurt er nu, wanneer we deze woorden van Jezus laten doordringen tot onze

ziel? Wat zie je in de spiegel van je ziel?

Een vroom antwoord kunnen we wel geven: Onze ziel erkent dat we afhankelijk zijn van de Heilige God, dat Hij ons een thuis wil zijn en dat niemand buitengesloten wordt.

Dit is een goed antwoord.

Maar is onze ziel daarmee tevreden, gerust gesteld, getroost?

Is met dit goede antwoord er een einde gekomen aan onze angsten, aan onze vragen of aan onze onvrede? Is een vroom antwoord niet van korte duur? Wij kunnen elk moment weer uit ons evenwicht gebracht worden. Bedreigingen blijven komen.

Het is niet altijd 'rust mijn ziel, uw God is koning'.

Wat is het dat ons troost in deze woorden van Jezus?

Voor mijzelf is de diepste troost te vinden in de kus, de kus die de zoon ontvangt van zijn vader. Want met die kus laat zijn vader hem zien, dat hij niet vader is, maar dat ook wil zijn, nu en altijd. Die kus symboliseert voor mij de doorbraak van de eenzaamheid van de ziel. In de omhelzing en de kus versmelten de zielen van vader en zoon.

Voor mij ligt daarin de diepste troost, dat zielen zich in elkaar kunnen verliezen. De totale veiligheid die je dan ervaart, die is goddelijk.

De kus is het symbool van goddelijke liefde.

Niet de oppervlakkige kus, niet de kus van de gewoonte, niet de jalouse kus of de ongewenste kus, maar de kus geboren uit ontferming.

De vader zag zijn zoon thuiskomen, werd met ontferming bewogen, vond geen woorden meer, maar omhelsde zijn zoon en kuste hem.

Deze kus is het bewijs, dat de vader niet alleen vader heet, maar ook vader geworden is. En de zoon is niet alleen bloedverwant van zijn vader, maar is ook daadwerkelijk zoon geworden.

In die heilige kus wordt een verzoening geboren, die van God uit als een geschenk neerdaalt.

Dit is de troost van het evangelie van vandaag: De kus die een einde maakt aan de eenzaamheid, de kus die zielen verbindt.

(Gemeente wij zijn vandaag halverwege de vasten, we laten al een beetje zien wat het gaat worden, straks met Pasen, het goddelijke feest.)

Ik denk dat wij geen grotere bemoediging kunnen ontvangen dan dit: Jezus Christus, zijn werk, zijn leven, zijn dood en zijn verrijzenis, Hij is de kus van God de Vader voor een verloren mensheid.

AMEN

Gemeente van Jezus onze Heer,

Wie is jouw naaste, vraagt Jezus?

Meestal kunnen we wel een antwoord bedenken op die vraag.

Onze naasten, dat zijn bij voorbeeld de zieken, de kwetsbaren, de armen of de slachtoffers van onrecht, geweld of honger.

Maar stel dat Jezus zou vragen: Wie is jouw vreemdeling?

Weten we dan een antwoord?

Wie is mijn vreemdeling?

Het eerste waar wij aan denken dat zijn: Allochtonen.

En dat is ook een populair antwoord,

Want onze maatschappij is verwickeld in een verhit debat over integratie.

De een zegt: De integratie van allochtonen is een falicante mislukking.

Anderen noemen de successen die we behaald hebben in Nederland, maar echt tevreden worden we er niet van.

Werelddiaconaat betekent, dat wij onze ogen dwingen om verder te kijken dan we normaliter doen.

En daarbij laten WIJ ons inspireren door woorden uit Leviticus, over hoe Israel zich dient te gedragen tegenover zogenaamde vreemdelingen.

De integratie was destijds in Israel ook een gevoelige zaak.

Het liefst hield men buitenlanders buiten de deur, vanwege hun negatieve invloeden op het geloof van israel.

Israel zag het als haar opdracht om haar godsdienst rein en zuiver te houden en te beschermen tegen vervuiling uit andere culturen.

Je mag het eigenlijk niet hardop zeggen, maar het volk Israel was in principe erg onvriendelijk tegenover vreemdelingen.

Soms hadden ze daar goede redenen voor, bijvoorbeeld als het volk weer eens bedreigd werd met geweld.

Maar toch....

Dit alles is waarschijnlijk de reden dat de bijbel zovaak het thema vreemdelingen aansnijdt.

Torah, profeten en ook Nieuwe testament wijzen vele malen op de verantwoordelijkheid die de kinderen van God hebben tegenover vreemdelingen en ontheemden.

Israel toen, en Nederland nu.

Eigenlijk is er niet zoveel verschil.

En als je dan de Nederlander vraagt, wat ze het liefst zouden willen dan zeggen we stilletjes dat we eigenlijk het liefst zo weinig mogelijk buitenlanders in ons kleine landje willen, want dat brengt alleen maar onrust en criminaliteit, het kost ons handen vol geld en ze passen zich toch niet aan.

Dit mag je eigenlijk ook niet zeggen, maar we denken het wel.

Zo dachten ook de Israelieten in het zuiden in Juda.

Het heilige land wa destijds verdeeld geraakt in twee rijken. Israel in het noorden en Juda in het zuiden. En in Juda dachten ze: Die Israëlieten uit het noorden, die moeten daar maar mooi blijven.

Maar toen werd Juda opd e proef gesteld.

Het noordelijke Israel werd onder de voet gelopen door het leger van Assyrie en duizenden burgers vluchten naar het zuiden, naar Juda.

Stel je voor: België wordt onder de voet gelopen door het franse leger en horden Belgen vluchten naar Nederland.

Wees eerlijk: Daar zitten wij niet echt op te wachten.

Nou, zo dachten ze in Juda destijds ook: Daar zitten we niet op te wachten.

Nee we zitten er niet op te wachten.

Maar dan spreekt God bij monde van de Torah:

“Vreemdelingen die bij u wonen hebben dezelfde rechten als een geboren Israëliet. Gij moet hen beminnen als uzelf, want gij zijt zelf vreemdeling geweest in Egypte. Ik de Heer, ben jouw God!”

Nou, ga daar maar aan staan!!

De vreemdeling moet je beminnen als jezelf.

Ze hebben precies dezelfde rechten als jij.

Nou regering in Den Haag, ga daar maar aan staan!

Dezelfde rechten!?

Wie is onze vreemdeling, gemeente?

Zijn er eigenlijk wel vreemdelingen in Wirdum?

Zijn er allochtonen in Wirdum?

Niet zoveel denk ik...

Maar hier in Wirdum wonen wel heel veel vreemdelingen.

Denk maar eens na.

Er zijn vast mensen in het dorp, die je totaal niet kent, en waar je ook geen gesprekje mee zou beginnen; dat zijn vreemdelingen.

Er wonen hier vast ook mensen, die totaal in een isolement leven; sommigen door eigen keuze, anderen in de steek gelaten, of door omstnadigheden gedwongen. Dat zijn ook vreemdelingen.

Misschien is het wel je eigen man of vrouw of je kind die een vreemdeling voor je is geworden.

Hoe goed ben je eigenlijk met je familie?

Misschien is er wel een broer of zus waar je je totaal van hebt vervreemd.

Het zijn allemaal vreemdelingen.

En wat is dan onze opdracht als gemeente van Christus?

Waarin onderscheiden wij ons dan van anderen?

Durven wij de opdracht van de bijbel aan, dat in principe alle mensen dezelfde rechten hebben?

En durven we ook vanuit dat principe te handelen?

Durven wij werkelijk actief bezig te zijn met dorpsgenoten, die geïsoleerd zijn geraakt, de vreemdeling in ons midden?

Want zover gaat onze opdracht, gemeente.

Van ons wordt naast mooie woorden, ook actie gevraagd als het gaat om een menswaardig bestaan voor allen in onze gemeenschap.

Nee, daar zitten wij niet echt op te wachten.

En dat wachten, dat is nou juist ons probleem.

Wij zitten veel te veel af te wachten.

Dat is met heel veel dingen zo.

Wij wachten af totdat de noden en problemen van anderen naar ons toe komen, en dan doen we er misschien iets aan.

Wij wachten af totdat bepaalde moeilijkheden of handicaps of levenskeuzes zich aan ons opdringen en pas dan denken we er eens over na.

Maar als je naar Jezus kijkt, dan zie je dat Hij nooit afwacht, maar dat hij steeds naar de noden en vragen van mensen toegaat. Hij begroet als het ware de levensvragen, Hij zoekt de allochtoon op, Hij beweegt zich naar de mensen toe. Hij wacht niet af...

Hier ligt onze wereldddiaconale taak als kerk in eigen dorp, gemeente.

Wij mogen ons, in alle bescheidenheid, onderscheiden van anderen, door actief contact te leggen met de nu nog vreemdeling in ons midden.

Of dat nu een allochtoon is, of een asociale, of een geïsoleerde eenzame of dat hoertje aan de rand van het dorp, of die teruggetrokken oudere.

Wij moeten niet op hen gaan zitten wachten als kerk.

Nee wij mogen hen opzoeken en begroeten en welkom heten.

Misschien denk je nu wel aan iemand in de straat, of misschien denk je aan je partner of je kind waar je van vervreemd bent geraakt.

Open je hart opnieuw voor hen, bemin hen als jezelf, ze hebben dezelfde mensenrechten als jij.

Voor God is ieder mensenkind gelijkwaardig.

Wij moeten mensen leren kennen, iedere dag weer, want wij zijn door God gekend.

Wie is mij vreemdeling?

Het kan iedereen zijn.

Voor mij is het de dakloze die dagelijks rond mijn voordeur struint.

Ik mag mijzelf overwinnen en in beweging komen naar deze medemens toe.

Zodat een vreemdeling een naaste wordt.

En waarom deze opdracht?

Omdat wij allen vreemdelingen zijn, of vreemdeling of vervreemd kunnen worden, maar door God gekend.

“Dan is de vreemdingschap vergeten!

Want wij zijn door God gekend.

Wat een voorrecht gemeente

Laten we dan proberen werk te maken van deze opdracht, deze goddelijke opdracht.

Het is niet makkelijk, maar laten we de uitdaging maar aangaan.

Maak de komende week nog plannen als kerkgemeente, om werkelijk contact te leggen met hen die eenzaam of geïsoleerd in dit dorp wonen.

Doe het met liefde, doe het desnoods voorzichtig.

Verzin een list om contact te leggen.

Ga collecteren langs de deuren voor ene goed doel, en maak een praatje met een vreemdeling in je midden.

Bel aan, vertel wie je bent, vertel dat je bij de kerk hoort, vraag hoe het is met hen, en zeg dat je nog eens weer komt.

Werelddiaconaat is onmisbaar.

Met ons geld bereiken we de hele wereld en helpen we de noden van mensen ver weg te verlichten.

Maar zelf in actie komen dat kan dichtbij huis.

Ga niet zitten wachten op de noden in je eigen dorp.

Nee, maar een plan als kerk, hoe voor mijn part eens een onderzoek of er mensen zijn in Wirdum die de thuiszorg hebben afgezegd, omdat ze dat niet meer kunnen betalen. Probeer achter de noden van de medemens te komen. En probeer er iets aan te doen.

Maar ga niet zitten wachten, want dan vervreemdt je van jezelf, dan vervreemdt je van het leven en uiteindelijk vervreemdt je dan van God.

Je naaste liefhebben als jezelf is meer waard dan al je gebeden bij elkaar opgeteld, zei Jezus.

Het is een waar woord. Het is het woord van de Heer.

Ga daar maar aan staan!

AMEN